

ISSN 2519-4518

ISSN 2617-2372 (Online)

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Юрія Федьковича**

**ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ, ПОЛІТОЛОГІЇ
ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН**

Історико-політичні проблеми сучасного світу

Збірник наукових статей

Том 43

**Чернівці
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
2021**

Друкується за ухвалою Вченої ради ЧНУ імені Юрія Федьковича
Збірник входить до переліку фахових видань категорії «Б» з політичних наук, історичних наук, міжнародних відносин – відповідно з наказами Міністерства освіти і науки України
№ 409 від 17.03.2020 р., № 1188 від 24.09.2020 р., № 1471 від 26.11.2020 р.
Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 15998-4470ПР від 09.09.2009 р.

Рецензенти:

Ігор Жалоба, доктор історичних наук, професор; *Фелікс Барановський*, доктор політичних наук, професор; *Наталія Карпчук*, доктор політичних наук, професор; *Василь Климончук*, доктор політичних наук, професор; *Ростислав Романюк*, кандидат політичних наук, доцент; *Євгенія Тихомирова*, доктор політичних наук, професор; *Наталія Хома*, доктор політичних наук, професор.

Історико-політичні проблеми сучасного світу: Збірник наукових статей. – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2021. – Т. 43. – 312 с.
<https://doi.org/10.31861/mhpi2021.43>
ISSN 2519-4518
ISSN 2617-2372 (Online)

На сторінках 43-го випуску збірника висвітлюються актуальні проблеми міжнародних відносин, їх історичні етапи, процеси, виклики сьогодення; питання політичних інститутів та процесів, а також суспільствознавчих досліджень, рецензії. Видання розраховане на науковців, викладачів, державних службовців, учителів шкіл, аспірантів, студентів.

Редколегія:

Юрій Макар, доктор історичних наук, професор (редактор-засновник);
Олександр Филипчук, кандидат історичних наук (головний редактор);
Іван Монолатій, доктор політичних наук, професор (заступник головного редактора);
Андрій Стецюк, кандидат політичних наук, доцент (відповідальний секретар);
Валентин Балюк, доктор політичних наук, професор (Польща);
Валентина Богатирець, кандидат політичних наук, доцент;
Віра Бурдяк, доктор політичних наук, професор;
Надія Бурейко, кандидат політичних наук;
Володимир Великочий, доктор історичних наук, професор;
Павел Готовецький, доктор історичних наук, професор (Польща);
Олександр Добржанський, доктор історичних наук, професор;
Павел Коваль, доктор політичних наук, професор (Польща);
Олег Козачук, доктор політичних наук, доцент;
Богдан Кордан, доктор політичних наук, професор (Канада);
Анатолій Круглашов, доктор політичних наук, професор;
Віталій Литвин, доктор політичних наук, доцент;
Віталій Макар, кандидат політичних наук, доцент;
Тамара Марусик, доктор історичних наук, професор;
Любов Мельничук, кандидат політичних наук, доцент;
Пол В. Міртс, доктор політичних наук, професор (Нідерланди);
Антоній Мойсей, доктор історичних наук, професор;
Павло Молочко, кандидат політичних наук, доцент;
Штефан Пурич, доктор історичних наук, професор (Румунія);
Наталія Ротар, доктор політичних наук, професор;
Олександр Стикалін, кандидат історичних наук, провідний науковий співробітник (Росія);
Володимир Фісанов, доктор історичних наук, професор;
Сергій Федуняк, доктор політичних наук, професор;
Ігор Цепенда, доктор політичних наук, професор.

Адреса редколегії: Україна, 58012, м. Чернівці, вул. Коцюбинського, 2, Чернівецький національний університет, факультет історії, політології та міжнародних відносин, кафедра міжнародних відносин, тел. +38 (0372) 509-457, E-mail: mhpi@chnu.edu.ua.

ISSN 2519-4518

ISSN 2617-2372 (Online)

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
YURIY FEDKOVYCH CHERNIVTSI NATIONAL UNIVERSITY**

**FACULTY OF HISTORY, POLITICAL SCIENCE
AND INTERNATIONAL STUDIES
THE DEPARTMENT OF INTERNATIONAL RELATIONS**

Modern Historical and Political Issues

Journal in Historical & Political Sciences

Volume 43

**Chernivtsi
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
2021**

Published in accordance with the decision of the Academic Council of

Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University

Edition is included in the list of professional scientific publications in Political Sciences, Historical Sciences and International Relations, approved by Ministry of Education and Science of Ukraine

17.03.2020 № 409, 24.09.2020 № 1188, 26.11.2020 № 1471

Certificate of registration KB № 15998-4470IP of 09.09.2009

Reviewers:

Ihor Zhaloba, Doctor of Historical Science, Professor; *Feliks Baranovskyi*, Doctor of Political Sciences, Professor; *Nataliia Karpchuk*, Doctor of Political Sciences, Professor; *Vasyl Klymonchuk*, Doctor of Political Sciences, Professor; *Rostyslav Romaniuk*, PHD in Political Science, Associate Professor; *Yevheniia Tykhomyrova*, Doctor of Historical Science, Professor; *Nataliia Khoma*, Doctor of Historical Science, Professor.

Modern Historical and Political Issues: Journal in Historical & Political Sciences. – Chernivtsi:
I-902 Chernivtsi National University, 2021. – Volume 43. – 312 p.

<https://doi.org/10.31861/mhpi2021.43>

ISSN 2519-4518

ISSN 2617-2372 (Online)

The issue 43 of the journal embraces the wide range of theoretical perspectives and methodological approaches to encompassing topical issues of International Relations; reflects international historical stages, global subjects, challenges of today's world; cutting edge debates on problems of political institutions and processes as well as social science research; the reviews of academic research. The edition is intended to be of interest and use to scientists, lecturers, research workers, civil servants, teachers, postgraduates and students.

Editorial Board:

Yuriy Makar, Doctor of Historical Science, Professor (*Ukraine*), **Founder and Editor**;
Oleksandr Fylypchuk, PHD in Historical Science, (*Ukraine*); **Editor-in-Chief**;
Ivan Monolatii, Doctor of Political Science, Professor (*Ukraine*), **Deputy Editor-in-Chief**;
Andriy Stetsyuk, PHD in Political Science, Associate Professor (*Ukraine*), **Executive secretary**;
Walenty Baluk, Doctor of Political Science, Professor (*Poland*);
Valentyna Bohatyrets, PHD in Political Science, Associate Professor (*Ukraine*);
Vira Burdiak, Doctor of Political Science, Professor (*Ukraine*);
Nadiia Bureiko, PHD in Political Science, Post-doc Researcher (*Ukraine*);
Volodymyr Velykochyi, Doctor of Political Science, Professor (*Ukraine*);
Pavel Gotowiecki, Doctor of Historical Science, Professor (*Poland*);
Oleksandr Dobrzhanskyi, Doctor of Historical Science, Professor (*Ukraine*);
Pavel Kowal, Doctor of Political Science, Professor (*Poland*);
Oleh Kozachuk, Doctor of Political Science, Associate Professor (*Ukraine*);
Bohdan Kordan, Doctor of Political Science, Professor (*Canada*);
Anatoliy Kruglashov, Doctor of Political Science, Professor (*Ukraine*);
Vitaliy Lytvyn, Doctor of Political Science, Associate Professor (*Ukraine*);
Vitaliy Makar, PHD in Political Science, Associate Professor (*Ukraine*);
Tamara Marusyk, Doctor of Historical Science, Professor (*Ukraine*);
Liubov Melnychuk, PHD in Political Science, Associate Professor (*Ukraine*);
Paul W. Mirts, Doctor of Political Science, Professor (*the Netherlands*);
Antonii Moisei, Doctor of Historical Science, Professor (*Ukraine*);
Pavlo Molochko, PHD in Political Science, Associate Professor (*Ukraine*);
Stefan Purich, Doctor of Historical Science, Professor (*Romania*);
Nataliia Rotar, Doctor of Political Science, Professor (*Ukraine*);
Oleksandr Stykalin, PHD in Historical Science, Leading Researcher (*Russia*);
Volodymyr Fisanov, Doctor of Historical Science, Professor (*Ukraine*);
Serhiy Fedunyak, Doctor of Political Science, Professor (*Ukraine*);
Ihor Tsependa, Doctor of Political Science, Professor (*Ukraine*).

Publishing House: Kotsiubynskoho Str., 2, Chernivtsi, Ukraine, 58012, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Faculty of History, Political Science and International Studies, The Department of International Relations, tel. + 38 (0372) 509-457, E-mail: mhpi@chnu.edu.ua.

ЗМІСТ

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ: ІСТОРИЧНІ ЕТАПИ, ПРОЦЕСИ, ВИКЛИКИ

Borys Humeniuk Transformation of the State-Centric Model of the International Order in the 21st Century	9
Emmanuel Jabea Eluke Features of US-Cameroon Relations in the Central Africa	22
Оксана Звоздецька Дезінформація як загроза національній безпеці Європейського Союзу: проблеми та підходи	30
Oleh Kozachuk, Grigore Vasilescu The US Foreign Policy towards Eastern Europe: State of the Field	40
Halyna Lutsyshyn, Iryna Klymchuk Features of United Nations Development Program in Eastern European Countries	47
Ludmila Novoskoltceva The Relationship of Globalization, Internationalization and State Building in the Modern World	57
Arkadiusz Ślabig Formy współdziałania Służby Bezpieczeństwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i Komitetu Bezpieczeństwa Państwowego Związku Radzieckiego „na odcinku” ukraińskim w latach 1956–1989	64
Владислав Струтинський Вишеграду 30 років: передумови створення, досягнення, можливі перспективи	83
Mykola Fesenko Conceptual Problems of International and World Order Formation	95
Вікторія Циганюк Військова та гуманітарна допомога США Україні у 2014–2020 роках	104
Євгенія Юрійчук, Станіслав Опінко Діяльність зовнішньополітичних органів влади України в ООН і міжнародних судах щодо протидії російській гібридній агресії	117
Богдан Юськів, Наталія Карпчук Чинники мультилінгвізму держав-членів Європейського Союзу	136

ПОЛІТИЧНІ ІНСТИТУТИ ТА ПРОЦЕСИ

Антон Бадер Силові структури в реалізації внутрішнього збройного насилля: репресії та терор у практиці функціонування політичних систем	146
Valentyna Bohatyrets Insights Into Canada's Digital Media, Branding and Political Image Management	158
Viktoriia Mukha The Institution of a Referendum in the United Kingdom in the Context of the Political and Legal Fundamentals of Brexit	167
Наталія Ротар Формування політики захисту електоральної моделі політичної участі від дезінформаційних впливів (на прикладі політики Європейського Союзу)	179
Віталій Семенко Успіх Себастьяна Курца на парламентських виборах в Австрії 2017 р.	194

Nataliia Khoma, Igor Vdovychyn

Entwertung der Bürgerrechte und der politischen Rechte und Freiheiten unter den Bedingungen des Autoritarismus in Weißrussland und Russland 203

Ірина Цікул

Інформаційне забезпечення функціонування політичних інститутів: формування теоретико-методологічного каркасу 211

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СУСПІЛЬСТВОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**Bohdan Halczak, Vlastimil Ondrák**

Działalność sotni Ukraińskiej Powstańczej Armii Romana Hrobelskiego „Brodyca” w latach 1944–1947 220

Роман Дрозд

Римо-католицький костел і греко-католицьке духовенство щодо православної церкви у Польщі в 1951–1970 роках 232

Олександр Сич

Події 1989 року в Східній Європі (спроба ретроспективного аналізу 30 років по тому) 243

Ілля Чедолума

Михайло Рудницький vs Дмитро Донцов: дві візії Європи та Заходу 251

Лариса Шваб, Юлія Токарська

Новації суспільно-релігійної думки в Україні в першій половині XVII століття 261

Piotr Jaworski, Paweł Juśko

Działalność opiekuńcza Zgromadzenia Sióstr Służebniczek Najświętszej Maryi Panny Niepokalanie Poczętej w Małopolsce Wschodniej w II połowie XIX wieku 273

НАУКОВЕ ЖИТТЯ**Марта Драбчук**

Польсько-українські відносини та стратегічне партнерство: минуле, сьогодення та майбутнє 286

Андрій Стецюк

Еволюція двосторонніх відносин України та Канади 291

Сергій Федуняк

Понад три десятиліття наукової діяльності 292

Оксана Шородок

Круглий стіл «Вплив світових викликів на імплементацію політики ЄС щодо країн Східного Партнерства» 293

РЕЦЕНЗІЇ**Юрій Макал**

Про Надзвичайного і Повноважного Посла України та його Щоденник. Гуменюк Б. І. Із щоденника посла України. Київ-Нікосія-Київ. 294

Іванна Макух-Федоркова

Маніпулятивні впливи як прояви сучасної соціокультурної кризи. Померанцев П. Це не пропаганда. Подорож на війну проти реальності 296

Ганна Скорейко, Фадей Яценюк

Українське місто як соціокультурний феномен і об'єкт управління. Добржанський С. Міське управління Правобережної України, Галичини і Буковини: порівняльний аналіз функціонування органів влади (друга половина XIX – початок XX ст). 307

CONTENTS

INTERNATIONAL RELATIONS: HISTORICAL BENCHMARKS, PRACTICES, CHALLENGES

Borys Humeniuk	
Transformation of the State-Centric Model of the International Order in the 21st Century	9
Emmanuel Jabea Eluke	
Features of US-Cameroon Relations in the Central Africa	22
Oksana Zvozdetska	
Disinformation as a Threat to the EU National Security: Issues and Approaches	30
Oleh Kozachuk, Grigore Vasilescu	
The US Foreign Policy towards Eastern Europe: State of the Field	40
Halyna Lutsyshyn, Iryna Klymchuk	
Features of the United Nations Development Program in Eastern European Countries	47
Ludmila Novoskoltceva	
The Relationship of Globalization, Internationalization and State Building in the Modern World	57
Arkadiusz Slabig	
Forms of Cooperation Between the Polish Security Service and the State Security Committee of the Soviet Union on the Ukrainian Issue (1956–1989)	64
Vladyslav Strutytskyi	
The 30th Anniversary of Viszegrád Group Creation: Historical Significance, Past Achievements and Upcoming Challenges	83
Mykola Fesenko	
Conceptual Problems of International and World Order Formation	95
Viktoriia Tsyhaniuk	
US Military and Humanitarian Aid to Ukraine in 2014–2020	104
Yevheniya Yuriychuk, Stanislav Opinko	
The Activities of Ukraine's Foreign Policy Authorities in the UN and International Courts to Counter Russian Hybrid Aggression	117
Yuskiv Bohdan, Nataliia Karpchuk	
Multilingualism Factors of the European Union Member-States	136

POLITICAL INSTITUTIONS AND PROCESSES

Anton Bader	
Power Structures in the Implementation of Internal Armed Violence: Repression and Terror in the Political Systems Practice	146
Valentyna Bohatyrets	
Insights Into Canada's Digital Media, Branding and Political Image Management	158
Viktoriia Mukha	
The Institution of a Referendum in the United Kingdom in the Context of the Political and Legal Fundamentals of Brexit	167
Nataliia Rotar	
Formation of a Policy for Protecting the Electoral Model of Political Participation Against Disinformation Influence (On the Example of the Policy of the European Union)	179
Vitaliy Semenko	
The Success of Sebastian Kurz in 2017 Austrian Parliamentary Elections	194

Nataliia Khoma, Igor Vdovychyn

Depreciation of Civil and Political Rights and Freedom
in the Conditions of Authoritarianism in Belarus and Russian 203

Iryna Tsikul

Information Support for the Functioning of Political Institutions:
Formation of Theoretical and Methodological Framework 211

CONCEPTUAL PRINCIPLES OF SOCIAL SCIENCE RESEARCH**Bohdan Halczak, Vlastimil Ondrák**

The Activities of the Company of the Ukrainian Insurgent Army
Roman Hrobelski "Brodyecz" between 1944 and 1947 220

Roman Drozd

Roman Catholic Church and Greek Catholic Clergy in Relations
to the Orthodox Church in Poland between 1951 and 1970 232

Oleksandr Sych

1989 Events in Eastern Europe
(An Attempt of a 30 Years Retrospective Analysis) 243

Illia Chedoluma

Mykhailo Rudnytskyi vs Dmytro Dontsov: Two Visions of Europe and the West 251

Larysa Shvab, Yulia Tokarska

Innovations of Socio-Religious Thought in Ukraine in the Early 17th Century 261

Piotr Jaworski, Paweł Juśko

Nursing Activity of the Congregation of the Sisters Servants of the Blessed
Virgin Mary of the Immaculate Conception in Eastern Lesser Poland
in the Late 19th Century 273

CURRENT SCIENTIFIC LIFE**Marta Drabczuk**

Polish-Ukrainian Relations and Strategic Partnership: Past, Present and Future 286

Andriy Stetsyuk

Evolution of Bilateral Relations Between Ukraine and Canada 291

Sergiy Fedunyak

More Than Three Decades of Academic Activity 292

Oksana Shorodok

Round Table "The Impact of Global Challenges on the Implementation
of the EU Policy Toward the Eastern Partnership Countries" 293

REVIEWS**Yuriy Makar**

About the Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of Ukraine and His Diary.
Humeniuk B.I. From the diary of the Ambassador of Ukraine. Kyiv-Nicosia-Kyiv 294

Ivanna Makuch-Fedorkova

Manipulative Influences as Manifestations of the Modern Socio-Cultural Crisis.
Pomerantsev P. This Is Not Propaganda. Adventures in the War Against Reality 296

Hanna Skoreyko, Fadey Yatsenyuk

Ukrainian City as a Socio-Cultural Phenomenon and the Subject Matter of Management.
Dobrzhanskyi S. Municipal Administration of the Right-Bank Ukraine, Galicia and
Bukovina: A Comparative Analysis of the Functioning of Government
the late 19th – early 20th Century) 307

Історико-політичні проблеми сучасного світу:
Збірник наукових статей. – Чернівці:
Чернівецький національний університет,
2021. – Т. 43. – С. 211-219
DOI: 10.31861/mhpi2021.43.211-219

Modern Historical and Political Issues:
Journal in Historical & Political Sciences. – Chernivtsi:
Chernivtsi National University,
2021. – Volume. 43. – pp. 211-219
DOI: 10.31861/mhpi2021.43.211-219

УДК 35.081:352.07:004.91 (045)

© Ірина Цікул¹

Інформаційне забезпечення функціонування політичних інститутів: формування теоретико-методологічного каркасу

Стаття присвячена дослідженню особливостей формування теоретико-методологічного каркасу інформаційного забезпечення функціонування політичних інститутів. У результаті здійсненого аналізу, інформаційне забезпечення функціонування політичних інститутів визначено як один із напрямів політичної комунікації та елемент інформаційної політики одночасно. На думку автора, воно характеризується подвійною природою, оскільки являє собою одночасно і функцію політичної системи, і складову політичного процесу. Інформаційне забезпечення в політичній сфері передбачає використання всіх наявних у розпорядженні каналів комунікації в інтересах реалізації політичної стратегії і вирішення основних завдань. Окрім цього, інформаційне забезпечення формує свого роду «інформаційну подушку», необхідну для підготовки громадськості до сприятливого сприйняття політичного інституту. Разом з цим, незважаючи на наявні теоретичні розробки, сутність інформаційного забезпечення функціонування політичних інститутів залишається мало дослідженою проблемою політичної науки. Ясність наукового розуміння категорії «інформаційне забезпечення функціонування політичного інституту» ускладняється також нечіткістю тлумачення терміну «забезпечення», що визначає зміст інформаційної діяльності суб'єктів.

Ключові слова: комунікація, політична комунікація, інформація, політичний дискурс, інформаційне забезпечення.

Information Support for the Functioning of Political Institutions: Formation of Theoretical and Methodological Framework

The article is devoted to the study of the features of the formation of the theoretical and methodological framework of information support for the functioning of political institutions. The growing importance of information in society and the new role of communicative processes that change the political landscape, naturally aroused interest in the phenomenon of political communication, which in one form or another has always been an integral attribute of the political system. The influence of political communication in the context of a global information society against the background of a qualitative change in the forms and methods of its implementation is not only growing, but also becoming dominant. Political communication is associated with the purposeful transmission and selective perception of politically significant information, without which the dynamics of the political process is impossible. Despite the fact that the development of the information society is due to the emergence of innovative information technologies, the dissemination of information in it directly depends on the development of new communication channels and the purposeful building of information flows. The most significant part of communication channels is used in the interests of information support of political activity, as the main element of political communication.

As a result of the analysis carried out, information support for the functioning of political institutions was determined as one of the directions of political communication and an element of information policy at the same time. According to the author, it is characterized by a dual nature, since it is both a function of the political system and a component of the political process. Information support in the political sphere provides for the use of all available communication channels in the interests of im-

¹ Кандидат політичних наук, доцент кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Україна. E-mail: i.cikul@chnu.edu.ua; <https://orcid.org/0000-0003-1579-3544>.

plementing a political strategy and solving basic problems. In addition, information support forms a kind of “information cushion” necessary to prepare the public for a favorable perception of the political institution. At the same time, despite the existing theoretical developments, the essence of information support for the functioning of political institutions remains a poorly studied problem of political science. The clarity of the scientific understanding of the category “information support for the functioning of a political institution” is also complicated by the vagueness of the interpretation of the term “support”, which determines the content of information activities of subjects.

Keywords: communication, political communication, information, political discourse, information support.

Постановка проблеми та її значення. Вступ цивілізованого світу в інформаційну епоху, що викликала зростання ролі інформації та інформаційних технологій у всіх сферах суспільного життя, включаючи політику, сприяв розробці та впровадженню нових інструментів позиціонування політичних інститутів, а відповідно – нових способів досягнення політичними акторами своїх стратегічних цілей. Основною сферою апробації і застосування цих інструментів стала політична комунікація – найважливіший на сьогоднішній день ресурс політичної конкуренції.

Зростання значення інформації в суспільстві та нова роль комунікативних процесів, що змінюють політичний ландшафт, закономірно викликали інтерес до феномену політичної комунікації. Незважаючи на те, що перші дослідження, які побічно вказують на важливість політичної комунікації, з’явилися ще на початку XX століття, категорія «політична комунікація» стала поширюватися в науковій літературі тільки після Другої світової війни. Дослідження безпосередньо політичної комунікації розпочалося з вивчення медіа-ефектів і маніпуляції громадською думкою за допомогою пропаганди. Велику роль у популяризації даного феномену відіграло також виникнення й активне використання нових комунікаційних технологій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові дослідження феномену політичної комунікації розпочинаються у XX столітті, в момент зростання інтересу до інформації, що знайшло своє відображення в роботах теоретиків масового суспільства, постіндустріалізму та інформаційного суспільства. Вагомий внесок у розвиток теорії комунікації, і зокрема в дослідження політичної комунікації, зробили зарубіжні дослідники Г. Блумер, П. Бурд’є, Н. Вінер, Е. Гідденс, І. Гофман, М. Дефлер, К. Дойч, М. Кастельс, Ж.-М. Коттре, Г. Лассуелл, У. Ліппман, Н. Луман, Л. Пай, К. Шеннон, Ю. Хабермас, та інші. У всьому спектрі проблематики інформаційного забезпечення політичної діяльності, можна виділити наукові праці О. Барабаш, М. Бучина, А. Генджвіла, А. Думіян, С. Кальченко, П. Крученкова, І. Міннікеса, Б. Міхалак, Ю. Нестеряка, Б. Опалінські, А. Савкова, З. Собалірової, Л. Татарнікової, А. Уханової, В. Шеверєвої та інших.

Характеризуючи ступінь наукової розробки проблеми інформаційного забезпечення слід зазначити, що в останні роки науковці приділяють багато уваги аналізу проблем, пов’язаних з розвитком інформаційно-комунікаційних технологій. Однак, якщо дослідницький інтерес до проблем підвищення ефективності комунікаційних технологій в умовах сучасних викликів і загроз можна вважати традиційним, то звернення до проблеми інформаційного забезпечення функціонування політичних інститутів у рамках наукового дискурсу ще не набуло чітко означених контурів. Таким чином, попри наявні теоретичні розробки сутність інформаційного забезпечення функціонування політичних інститутів залишається мало дослідженою проблемою політичної науки. Ясність наукового розуміння категорії «інформаційне забезпечення функціонування політичного інституту» ускладнюється також нечіткістю тлумачення терміну «забезпечення», що визначає зміст інформаційної діяльності суб’єктів.

Мета статті полягає у здійсненні комплексного аналізу особливостей формування теоретико-методологічного каркасу інформаційного забезпечення функціонування політичних інститутів, шляхом конкретизації змісту поняття «інформаційне забезпечення» та характеристики його структурних компонентів. Відповідно до мети визначено наступні завдання: розкрити особливості розвитку інформаційної складової політичної комунікації; визначити змістовні та структурні характеристики інформаційного забезпечення функціонування політичних інститутів; окреслити мету, завдання, форми та методи інформаційного забезпечення функціонування політичних інститутів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Традиційно поняття «комунікація» трактується як «спілкування, обмін повідомленнями»². На думку Ч. Кулі, «без комунікації розум не може опанувати істинно людську природу, а суспільство – існувати та розвиватися, оскільки тільки через спілкування відбувається накопичення і подальший розвиток знань, умінь та навичок»³.

Політична комунікація в тих чи інших формах завжди була невід’ємним атрибутом політичної системи. У найзагальнішому сенсі політичну комунікацію можна визначити як «створення, відправлення, отримання та обробку повідомлень, що пов’язані з суспільними відносинами у сфері політики і справляють на неї істотний вплив»⁴. Політична комунікація – це процес, який опосередковує взаємодію суб’єктів політики, їх спілкування між собою і з суспільством, загалом, із приводу питань влади й управління⁵. У зв’язку з цим один із визнаних теоретиків політичної комунікації, американський політолог Л. Пай, зауважив, що політична комунікація як феномен – це «багатосторонній процес обміну інформаційними сигналами: від еліт до населення, від мас – до влади. Це також весь спектр неформальної взаємодії всередині суспільства, який по-різному впливає на політику»⁶.

Г. Лассвелл характеризує політичну комунікацію як односторонній процес, в рамках якого комунікатор передає інформацію одержувачу й очікує певного ефекту від її сприйняття, тобто процес, що носить суто технічний характер передачі повідомлення⁷. Однак процес політичної комунікації може розглядатися і в якості основоположного для політичного процесу. Прихильником такого підходу є К. Дойч, який запропонував, на наш погляд, досить образне та метафоричне визначення політичної комунікації. Він проводить аналогію між політичною комунікацією та нервами державного управління – в системі влади і управління інформація справляє визначальний вплив на процес прийняття політичних рішень та поведінку громадян і, відповідно, є універсальним інструментом в руках представників влади⁸.

Американські політологи М. Гуревич і Дж. Блумлер⁹ розглядають систему політичної комунікації в контексті трансляції інформації індивідам і від них. При цьому учасники взаємодії поділяються дослідниками на добре та погано поінформованих, тих, що володіють величезним впливом і безправних, перманентно залучених до політики та тотально байдужих. Незважаючи на різні, почасти нерівноважні, критеріальні характеристики, кожен учасник цього процесу прагне реалізувати конкретні цілі, що неможливо здійснити без постійної взаємодії двох сторін за допомогою каналів комунікації¹⁰.

Структурно-функціональний підхід до політичної системи та політичної комунікації, який одними з перших представили Г. Алмонд і Дж. Коулмен, ґрунтується на тому, що політична комунікація забезпечує виконання всіх функцій політичної системи. На вході політична комунікація забезпечує політичну систему інформацією у вигляді вимог і підтримки, а на виході стає необхідною умовою для інформування про ухвалені політичні рішення та нові агрегації громадської думки¹¹. Тобто, спільними для зазначених підходів є розуміння комунікації як уні-

² Почепцов, Г.Г. (2001), *Теория коммуникации*, Рефл-бук, Москва, Ваклер, Киев, сс. 22.

³ Cooley, C. H. (1953), «The Significance of Communication», in Berelson, B. and Janowitz, M. (Ed.), *Reader in Public Opinion and Communication*, Free Press, Glencoe, pp. 145.

⁴ Вершинин, М.С. (2009), *Политическая коммуникация в информационном обществе*, Москва, сс. 79.

⁵ Грачев, М.Н. (2004), *Политическая коммуникация: теоретические концепции, модели, векторы развития*, Монография, Прометей, Москва, сс. 28; Кастельс, М. (2016), *Власть коммуникации*, Москва, сс. 75; Соловьев, А.И. (2002), «Политическая коммуникация: к проблеме теоретической идентификации», *Политические исследования*, № 3, сс. 5-11.

⁶ Pye, L. (1987), «Political Communication», in *The Blackwell Encyclopaedia of Political Institutions*, Oxford, New York, pp. 442; *Communications and Political Development* (1963), By Pye, Lucian W. (Ed.), Princeton University Press, Princeton, pp. 96-99.

⁷ Lasswell, H. (1958), «The structure and function of communication in society», in Bryson, L. (Ed.), *The communication of ideas*, The Institute of Religious and Social Studies, New York, pp. 10-26.

⁸ Deutsch, K. W. (1966), *The nerves of government: Models political communication and control*, New York, Free press Collier-Macmillan, London, pp. 28

⁹ Blumler, J.G. and Gurevich, M. (1982), *The Political Effects of Mass Communication*. In *Culture, Society and the Media*, Methuen, London, pp. 237-267.

¹⁰ Ibidem, pp. 247-250.

¹¹ *The Politics of the Developing Areas* (1960), By Almond, G.A. and Coleman, J.S. (Ed.), Princeton University Press, Princeton, pp. 23-25

версального процесу перетворення інформації і її передачі, що передбачає вихід з однієї системи у вхідні канали іншої.

У фокусі теорії комунікації Ю. Габермаса знаходиться не процес передачі повідомлення, а норми комунікації і умови її здійснення. Дослідник розглядає комунікацію як феномен мови, що виступає інструментом соціальної взаємодії і розуміння інших людей. При цьому комунікація виявляється в особливому вигляді соціальної дії – комунікативній дії, що є більш звичним до тлумачення сутності даного феномена¹².

Політичний дискурс у теорії Ю. Габермаса визначається як демократичний, але відмінний від класичних уявлень про демократію¹³. На відміну від класичних теорій демократії, які виходять із взаємозв'язку права та політичної влади, що наділені функціями взаємної підтримки, Ю. Габермас пропонує розрізняти два види влади – владу, яка народжується в процесі комунікації, і адміністративну владу, що, в свою чергу, дозволяє вести мову про співіснування двох процесів: комунікативного формування легітимної влади в процесі вільного обговорення і забезпечення легітимності через політичну систему, тобто адміністративне управління політичними комунікаціями. Продуктивну взаємодію цих процесів Ю. Габермас вбачає у процедурі узгодження думок акторів, що призводить до досягнення суспільної злагоди й інтеграції¹⁴. Таким чином, акцент переноситься з взаємодії інститутів і соціальних груп на застосування механізмів комунікативної раціональності. Розширення арени взаємодії, тобто розвиток засобів комунікації наділяє модель політичної комунікації Ю. Габермаса новим змістом і актуальністю.

Аналіз наявних у теорії політичної науки підходів до визначення політичної комунікації дозволяє виділити її наступні сутнісні характеристики:

- 1) комунікація виступає своєрідним соціально-інформаційним полем політики;
- 2) впливаючи на свідомість, поведінку, переконання індивідів, груп і соціальних інститутів, політична комунікація продукує значимий ефект для окремих політичних акторів;
- 3) являючи собою процес циркуляції інформації у сфері політичної діяльності, політична комунікація виконує функції «нервової системи» політики;
- 4) це процес, який визначає сутнісну й якісну сторони політичного життя, структурує політичний простір, формує громадську думку, впливає на рівень політичної соціалізації громадян, а також позицію окремих політичних інститутів з урахуванням їх потреб та інтересів;
- 5) комунікаційний вплив може бути як прямим (питання та відповіді), так і опосередкованим (створення «стереотипів», «ідеальних моделей»); мати миттєвий (наприклад, заклик до участі в якій-небудь акції) або відтермінований у часі ефект;
- 6) форми політичної комунікації характеризуються великою різноманітністю, оскільки включають в себе повідомлення будь-якого характеру, починаючи від засекречених і закінчуючи тими, що передаються через засоби масової комунікації.

Зауважимо, що для визначення сутнісних характеристик політичної комунікації другорядне значення мають її канали та джерела, першочергову роль у даному процесі відіграє мета передачі повідомлення: основними критеріями політичної комунікації виступає обслуговування політичних інтересів і структур, вплив на процес прийняття політичних рішень¹⁵. Таким чином, політична комунікація відображає зміст взаємодії політичних акторів за допомогою обміну інформацією в процесі позиціонування, боротьби за вплив або задоволення будь-яких інших політичних інтересів.

Вплив політичної комунікації в умовах глобального інформаційного суспільства на фоні якісної зміни форм і способів її здійснення не тільки зростає, але й стає домінуючим. Зазначимо, що політична комунікація має на меті вироблення, накопичення та поширення інформації певного характеру. Політична комунікація виступає смисловим аспектом взаємодії суб'єктів політики, що передбачає обмін інформацією у процесі боротьби за владу або її здійснення. Тобто,

¹² The Theory of Communicative Action (1985), Volume 1: Reason and the Rationalization of Society, By Habermas, J., translated by Thomas McCarthy, Beacon Press; Reprint edition, Boston, Mass., pp. 66-68.

¹³ The Structural Transformation of the Public Sphere: An Inquiry into a Category of Bourgeois Society (1989), By Habermas, J., translated by Thomas Burger, MIT Press, Cambridge, pp. 47.

¹⁴ The Theory of Communicative Action (1985), Volume 2: Lifeworld and System: A Critique of Functionalist Reason. By Habermas, J., translated by Thomas McCarthy, Beacon Press; Reprint edition, Boston, Mass., pp. 119-140.

¹⁵ Кастельс, М. (2016), Власть коммуникации, Москва, сс. 27.

вона пов'язана з цілеспрямованою передачею та вибіркоким сприйняттям політично значимої інформації, без чого неможливою є динаміка політичного процесу.

Розвиток інформаційного суспільства обумовлений виникненням інноваційних інформаційних технологій, тому поширення інформації в ньому безпосередньо залежить від освоєння нових каналів комунікації і цілеспрямованого вибудовування інформаційних потоків. Найбільш значна частка комунікаційних каналів використовується в інтересах інформаційного забезпечення політичної діяльності, як основного елементу політичної комунікації.

Інформаційне забезпечення передбачає використання політичними інститутами сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у різноманітних цілях, зокрема з метою захисту інформаційних систем і формування у громадян об'єктивної та позитивної оцінки функціонування політичного інституту, для протидії маніпуляції недостовірними та провокаційними даними, розміщеними в ЗМІ (включаючи Інтернет і соціальні мережі), тощо¹⁶.

Про важливість наявності ефективної системи інформаційного забезпечення зазначається у більшості сучасних політологічних досліджень¹⁷. Однак для правильної оцінки та вироблення критеріїв ефективності такого забезпечення необхідно уточнити сутність і зміст самого поняття «інформаційне забезпечення» та охарактеризувати його структуру.

У вузькому значенні під інформаційним забезпеченням функціонування політичних інститутів розуміється використання традиційних ЗМІ в якості основного каналу для створення позитивного образу, інформування громадян своєї країни та представників закордонного співтовариства про позиції й ініціативи політичного інституту. За такого підходу мова йде в першу чергу про використання у сфері політики класичних PR-інструментів – засобів і методів, що застосовуються в системі зв'язків із громадськістю, з метою досягнення поставлених комунікативних завдань.

В більш широкому розумінні інформаційне забезпечення – це використання всіх наявних у розпорядженні політичного інституту каналів комунікації, що використовуються в інтересах сприяння реалізації політичної стратегії. Англійська політолог Дж. Айкенберрі визначає систему інформаційного забезпечення як стійку сукупність взаємопов'язаних інформаційних явищ і процесів, які зосереджуються в руках владної еліти та приватних осіб і використовуються на основі спільних ідей і цілей¹⁸. Такий підхід, на нашу думку, зосереджує увагу на трьох принципових моментах: (1) стійкій сукупності інформаційних явищ і процесів, що передбачає системний підхід до досліджуваного явища, (2) спільності ідей, які складають основу комунікації, і (3) необхідності стратегічного планування інформаційного забезпечення. Здійснення детального аналізу досліджуваної системи потребує чіткого визначення місця в ній кожного елементу та, відповідно, – необхідності уточнення структури інформаційного забезпечення.

З позиції політичної теорії, інформаційне забезпечення розглядається як частина політичного процесу і головним чином – як функціональний простір, в якому здійснюється реальна взаємодія суб'єктів політичної комунікації, сформована в результаті впливу найрізноманітніших зовнішніх і внутрішніх факторів. До внутрішніх факторів в даному випадку можна віднести цілі, наміри та прагнення окремих суб'єктів комунікації, а до зовнішніх – конкретні умови функціонування політичного інституту, внутрішньо-і зовнішньополітичну ситуацію, вплив зацікавлених груп.

Я. С. Храпська до структури інформаційного забезпечення включає «тісно взаємопов'язані між собою концептуально-ідейні (цільові), законодавчі (інструментальні), адміністративно-

¹⁶ Мельникова, О.А. (2017), «Средства и методы обеспечения информационного сопровождения внешней политики государства», *Международная жизнь*, № 5, сс. 157.

¹⁷ Горященко, Ю. Г. (2010), «Інформаційне забезпечення управлінської діяльності: аналіз понятійно-категоріального апарату», *Вісник Запорізького національного університету*, №4(8), сс. 235-242; Мельникова, О.А. (2017), «Средства и методы обеспечения информационного сопровождения внешней политики государства», *Международная жизнь*, № 5, сс. 155-168; Ярмоленко, О. В. (2018), «Суб'єкти інформаційного забезпечення виборчого процесу», *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*, Науковий збірник, №3, сс. 57-61; Peters, B. Guy (1996), «Political institutions, old and new», *A new handbook of political science*, Oxford University Press, pp. 205-220; Williams, B. (2005), *In the Beginning was the Deed: Realism and Moralism in Political Argument*, Princeton University Press, Princeton, 200 p.

¹⁸ Power, Order, and Change in World Politics (2014), By Ikenberry, G. John (Ed.), Cambridge University Press, pp. 211.

структурні (організаційні), а також інформаційно-документальні та технічні ресурси, визначені в інтересах ефективного функціонування політичних інститутів»¹⁹.

Беручи до уваги утверджені в політичній науці уявлення про структуру політичного процесу та функції політичної системи, в структурі інформаційного забезпечення слід виділити наступні елементи:

- 1) суб'єкти (актори) інформаційного забезпечення;
- 2) політичні інтереси даних суб'єктів (цілі та завдання інформаційного забезпечення);
- 3) форми політичної участі (засоби, методи та форми інформаційного забезпечення);
- 4) відносини, що складаються в межах інформаційного забезпечення та забезпечують внутрішній взаємозв'язок між усіма елементами системи (інституалізовані та неінституалізовані).

Зі змістовної точки зору, інформаційне забезпечення функціонування політичного інституту – це процес формування, відтворення та поширення уявлення про цілі та завдання політичного інституту. На підставі цього пріоритетом інформаційного забезпечення слід визначити формування в суспільній свідомості таких установок, які будуть сприяти виконанню поставлених завдань.

Аналіз сутності інформаційного забезпечення функціонування політичного інституту потребує визначення його мети та завдань. Орієнтиром для них можуть слугувати конкретні результати самої політичної діяльності, хоча прийнято вважати, що дані результати, «як правило, не піддаються вираженню в кількісних параметрах»²⁰. Головна мета інформаційного забезпечення функціонування політичного інституту полягає у сприянні досягненню визначених результатів всіма суб'єктами інформаційної взаємодії за посередництва доступних їм інформаційних потоків. Конкретизуючи визначену мету, зауважимо, що вона насамперед передбачає надання широким колам громадськості достатньо повної та точної інформації про підходи політичного інституту до вирішення проблем і визначення його пріоритетів, а також – формування позитивного іміджу політичного інституту.

Сукупність завдань, що реалізуються в процесі інформаційного забезпечення, включає підготовку громадської думки до вигідного для політичного інституту сприйняття його позиції. У більш широкому контексті – це створення для політичного інституту свого роду «інформаційної подушки», здатної, з одного боку, виробити сприятливий фон для реалізації його політичних пріоритетів, а з іншого – забезпечити позитивне сприйняття політичного інституту в цілому.

Інформаційна робота – це процес, в рамках якого вихідні фактичні дані обробляються, досліджуються, інтерпретуються та перетворюються на продукт, призначений для цільової громадськості. Вважається, що перший ескіз такої діяльності ще в 1522 році накидав Н. Макіавеллі, звертаючись до свого друга у зв'язку з його посольською місією в Іспанії²¹. Він вважав, що будь-яку інформацію, яка може бути отримана, незважаючи на те помилкова вона чи достовірна, слід оцінювати об'єктивно та тверезо, аналізувати і ретельно відбирати, акцентуючи увагу тільки на тому, що заслуговує на довіру²².

Роль інформаційного компонента в політичній комунікації останнім часом стрімко зростає. До класичних форм інформаційного забезпечення функціонування політичного інституту можна віднести: повідомлення в ЗМІ (друкованих, телевізійних, інтернет, радіо, електронних); проведення ділових заходів (форумів, конгресів, конференцій, семінарів, тренінгів, майстер-класів, круглих столів, виставок, презентацій); організація заходів для преси (брифінгів, прес-сніданків, прес-турів і т. п.); підтримку соціально-культурних заходів (благодійність, патронат, премії, конкурси, фестивалі тощо). Окрім того, з урахуванням досягнутого рівня розвитку ін-

¹⁹ Храпська, Я.С. (2007), Державні механізми забезпечення взаємодії гілок влади на засадах інформаційної логістики: автореф. дис... канд. з держ. упр.: спец. 25.00.02 «Механізми державного управління», Донецьк, сс. 6.

²⁰ Аникин, В.И., Абдеев, Р.Ф. и Сурма, И.В. (2017), «Философские аспекты информационной цивилизации и современные проблемы управления в ракурсе глобальной безопасности», *Вопросы безопасности*, № 2, сс. 44–54.

²¹ Williams, B. (2005), *In the Beginning was the Deed: Realism and Moralism in Political Argument*, Princeton University Press, Princeton, pp. 26.

²² Ibidem, pp. 28-29

формаційно-комунікаційних технологій у сучасному світі, до методів інформаційного забезпечення функціонування політичного інституту слід віднести²³:

а) узагальнення кращих практик, знань та досвіду в інтересах їх оптимального використання в системі інформаційного забезпечення, із залученням вітчизняних та іноземних експертів, у тому числі краудсорсингу, широких інформаційних ресурсів, за підтримки корпоративних соціальних мереж, організації веб-семінарів і т.п.;

б) планування та координація зусиль з органами влади, відслідковування їх зовнішніх контактів, підтримка і забезпечення різних напрямків діяльності національних агентів;

в) аналіз інформаційних потоків з метою своєчасного виявлення політичних тенденцій і своєчасного реагування на надзвичайні ситуації та проблеми, що виникають;

г) налагодження взаємодії із громадськістю, встановлення та підтримка контактів шляхом визначення цільових аудиторій і використання комунікаційного потенціалу онлайн-простору (сайти, акаунти в соцмережах, смс-інформування і т. п.).

Налагодження ефективної системи інформаційного забезпечення функціонування політичного інституту потребує також ідентифікації складу суб'єктів, які беруть участь в цьому процесі та визначення їх місця в загальній системі політичної комунікації. Оскільки в сучасній науковій літературі не існує однозначного визначення сутності та основних параметрів даної діяльності, то, як наслідок, відсутні вичерпні відповіді і на питання щодо її суб'єктів. Можна стверджувати, що вирішення даної проблеми буде залежати від того, наскільки широким виявиться коло суб'єктів, що беруть участь в політичній комунікації, а також від того, чи зможуть ці суб'єкти нести відповідальність за неприйнятну поведінку в інформаційній сфері.

Зауважимо, що визначення кола суб'єктів інформаційного забезпечення функціонування політичного інституту можна здійснювати оперуючи двома підходами. Перший підхід до визначення кола суб'єктів інформаційного забезпечення в якості їх загальної характеристики виділяє тільки приналежність останніх до інформаційної сфери²⁴. В рамках другого підходу увага зосереджується на усьому спектрі політичних комунікацій. Таким чином, коло безпосередніх учасників даного виду діяльності буде майже необмеженим. До нього увійдуть і глава держави як основна посадова особа, відповідальна за визначення та реалізацію політики держави, і органи виконавчої влади, і громадські організації, і практично будь-яка людина, що бере участь в обговоренні проблематики²⁵. Незважаючи на те, що статус названих акторів у нових умовах зберігає свої основні характеристики, значимість цих суб'єктів, їх авторитет і інтерес аудиторії до них визначаються не стільки їх роллю в рамках політичної комунікації, скільки компетентністю і цінністю наявної у них інформації.

В сучасних умовах розширюється різноманітність засобів реалізації інформаційного забезпечення функціонування політичного інституту, що здійснюється шляхом використання як офіційних, так і неофіційних каналів. Однак далеко не завжди цілі державних і недержавних акторів, які вони переслідують в цій діяльності, збігаються. Якщо для акторів, що діють від імені держави, визначальну роль відіграють національні, державні інтереси, то для недержавних акторів (інститутів громадянського суспільства та бізнес-структур) пріоритетними можуть бути власні економічні, гуманітарні чи інші інтереси. Відповідно, всю функціональну сферу інформаційного забезпечення функціонування політичного інституту можна розділити на дві складові: а) інституціоналізовану (представлену державою та наявними в її розпорядженні інструментами комунікації); б) неінституціоналізовану (представлену елементами громадянського суспільства, бізнес-структурами та окремими індивідами, а також доступними їм засобами комунікації).

Висновки. Отримані результати аналізу інформаційного забезпечення функціонування політичного інституту показують, що в умовах формування глобального інформаційного суспільства в політичній системі та опосередкованій їй системі політичної комунікації формується новий вимір – інформаційний. Він володіє власною специфікою, визначає власних ключових «ме-

²³ Горященко, Ю. Г. (2010), «Інформаційне забезпечення управлінської діяльності: аналіз понятійно-категоріального апарату», *Вісник Запорізького національного університету*, №4(8), сс. 239-240.

²⁴ Peters, B. Guy (1996), «Political institutions, old and new», *A new handbook of political science*, Oxford University Press, pp. 209-210.

²⁵ Ibidem, pp. 211.

діаакторів», породжує свої закономірності впливу та виробляє самостійні правила поведінки. Зміст взаємодії політичних акторів за допомогою обміну інформацією в процесі позиціонування, боротьби за вплив або задоволення будь-яких інших політичних інтересів відображає політична комунікація.

Інформаційне забезпечення функціонування політичного інституту – це один із напрямів політичної комунікації та елемент інформаційної політики одночасно. Відповідно воно характеризується подвійною природою, оскільки являє собою одночасно і функцію політичної системи, і складову політичного процесу. Метою інформаційного забезпечення функціонування політичного інституту є сприяння досягненню визначених результатів всіма суб'єктами інформаційної взаємодії за посередництва доступних їм інформаційних потоків.

Інформаційне забезпечення в політичній сфері передбачає використання всіх наявних у розпорядженні каналів комунікації в інтересах реалізації політичної стратегії і вирішення основних завдань. Інформаційне забезпечення формує свого роду «інформаційну подушку», необхідну для підготовки громадськості до сприятливого сприйняття політичного інституту.

Список джерел

1. Аникин, В.И., Абдеев, Р.Ф. и Сурма, И.В. (2017), «Философские аспекты информационной цивилизации и современные проблемы управления в ракурсе глобальной безопасности», *Вопросы безопасности*, № 2, сс. 44–54.
2. Вершинин, М.С. (2009), *Политическая коммуникация в информационном обществе*, Москва, 292 с.
3. Горященко, Ю. Г. (2010), «Інформаційне забезпечення управлінської діяльності: аналіз понятійно-категоріального апарату», *Вісник Запорізького національного університету*, №4(8), сс. 235-242.
4. Грачев, М.Н. (2004), *Политическая коммуникация: теоретические концепции, модели, векторы развития*, Монография, Москва, Прометей, 328 с.
5. Кастельс, М. (2016), *Власть коммуникации*, Москва, 565 с.
6. Мельникова, О.А. (2017), «Средства и методы обеспечения информационного сопровождения внешней политики государства», *Международная жизнь*, № 5, сс. 155-168.
7. Почепцов, Г.Г. (2001), *Теория коммуникации*, Рефл-бук, Москва, Ваклер, Киев, 367 с.
8. Соловьев, А.И. (2002), «Политическая коммуникация: к проблеме теоретической идентификации», *Политические исследования*, № 3, сс. 5–18.
9. Храпська, Я.С. (2007), *Державні механізми забезпечення взаємодії гілок влади на засадах інформаційної логістики: автореф. дис... канд. з держ. упр.: спец. 25.00.02 «Механізми державного управління»*, Донецьк, 20 с.
10. Ярмоленко, О. В. (2018), «Суб'єкти інформаційного забезпечення виборчого процесу», *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*, Науковий збірник, №3, сс. 57-61.
11. Blumler, J.G. and Gurevich, M. (1982), *The Political Effects of Mass Communication*. In *Culture, Society and the Media*, Methuen, London, pp. 237-267
12. *Communications and Political Development* (1963), By Pye, Lucian W. (Ed.), Princeton University Press, Princeton, 371 p.
13. Coolye, C. H. (1953), «The Significance of Communication», in Berelson, B. and Janowitz, M. (Ed.), *Reader in Public Opinion and Communication*, Free Press, Glencoe, pp. 145-153.
14. Deutsch, K. W. (1966), *The nerves of government: Models political communication and control*, New York, Free press Collier-Macmillan, London, 316 p.
15. Lasswell, H. (1958), «The structure and function of communication in society», in Bryson, L. (Ed.), *The communication of ideas*, The Institute of Religious and Social Studies, New York, pp. 10-26.
16. Peters, B. Guy (1996), «Political institutions, old and new», *A new handbook of political science*, Oxford University Press, pp. 205-220
17. *Power, Order, and Change in World Politics* (2014), By Ikenberry, G. John (Ed.), Cambridge University Press, 308 p.
18. Pye, L. (1987), «Political Communication», in *The Blackwell Encyclopaedia of Political Institutions*, Oxford, New York, 442 p.
19. *The Politics of the Developing Areas* (1960), By Almond, G.A. and Coleman, J.S. (Ed.), Princeton University Press, Princeton, 592 p.
20. *The Structural Transformation of the Public Sphere: An Inquiry into a Category of Bourgeois Society* (1989), By Habermas, J., translated by Thomas Burger, MIT Press, Cambridge, 301 p.

21. The Theory of Communicative Action (1985), Volume 1: Reason and the Rationalization of Society, By Habermas, J., translated by Thomas McCarthy, Beacon Press; Reprint edition, Boston, Mass., 465 p.

22. The Theory of Communicative Action (1985), Volume 2: Lifeworld and System: A Critique of Functionalist Reason. By Habermas, J., translated by Thomas McCarthy, Beacon Press; Reprint edition, Boston, Mass., 457 p.

23. Williams, B. (2005), In the Beginning was the Deed: Realism and Moralism in Political Argument, Princeton University Press, Princeton, 200 p.

References:

1. Anikin, V.I., Abdeev, R.F. i Surma, I.V. (2017), «Filosofskie aspekty informacziionnoj czivilizaczii i sovremennye problemy upravleniya v rakurse globalnoj bezopasnosti», Voprosy bezopasnosti, № 2, ss. 44–54.

2. Vershinin, M.S. (2009), Politicheskaya kommunikaczija v informacziionnom obshhestve, Moskva, 292 s.

3. Horiashchenko, Yu. H. (2010), «Informatsiine zabezpechennia upravlinskoi diialnosti: analiz poniatiino-katehorialnoho aparatu», Visnyk Zaporizkoho natsionalnoho universytetu, №4(8), ss. 235-242.

4. Grachev, M.N. (2004), Politicheskaya kommunikaczija: teoreticheskie koncepczii, modeli, vektory razvitiya, Monografiya, Moskva, Prometej, 328 s.

5. Kastel's, M. (2016), Vlast' kommunikaczii, Moskva, 565 s.

6. Mel'nikova, O.A. (2017), «Sredstva i metody obespecheniya informacionnogo soprovozhdeniya vneshnej politiki gosudarstva», Mezhdunarodnaya zhizn', № 5, ss. 155-168.

7. Pochepcov, G.G. (2001), Teoriya kommunikaczii, Refl-buk, Moskva, Vakler, Kiev, 367 s.

8. Solovev, A.Y. (2002), «Polytycheskaia kommunykatsiya: k probleme teoreticheskoi ydentyfikatsyi», Polytycheskiye yssledovaniya, № 3, ss. 5–18.

9. Khrapska, Ya.S. (2007), Derzhavni mekhanizmy zabezpechennia vzaiemodii hilok vlady na zasadakh informatsiinoi lohistyky: avtoref. dys... kand. z derzh. upr.: spets. 25.00.02 «Mekhanizmy derzhavnoho upravlinnia», Donetsk, 20 s.

10. Yarmolenko, O. V. (2018), «Subiekty informatsiinoho zabezpechennia vyborchoho protsesu», Aktualni problemy vitchyznianoj yurysprudentsii, Naukovyi zbirnyk, №3, ss. 57-61.

11. Blumler, J.G. and Gurevich, M. (1982), The Political Effects of Mass Communication. In *Culture, Society and the Media*, Methuen, London, pp. 237-267.

12. Communications and Political Development (1963), By Pye, Lucian W. (Ed.), Princeton University Press, Princeton, 371 p.

13. Coolye, C. H. (1953), «The Significance of Communication», in Berelson, B. and Janowitz, M. (Ed.), *Reader in Public Opinion and Communication*, Free Press, Glencoe, pp. 145-153

14. Deutsch, K. W. (1966), The nerves of government: Models political communication and control, New York, Free press Collier-Macmillan, London, 316 p.

15. Lasswell, H. (1958), «The structure and function of communication in society», in Bryson, L. (Ed.), *The communication of ideas*, The Institute of Religious and Social Studies, New York, pp. 10-26.

16. Peters, B. Guy (1996), «Political institutions, old and new», *A new handbook of political science*, Oxford University Press, pp. 205-220

17. Power, Order, and Change in World Politics (2014), By Ikenberry, G. John (Ed.), Cambridge University Press, 308 p.

18. Pye, L. (1987), «Political Communication», in *The Blackwell Encyclopaedia of Political Institutions*, Oxford, New York, 442 p.

19. The Politics of the Developing Areas (1960), By Almond, G.A. and Coleman, J.S. (Ed.), Princeton University Press, Princeton, 592 p.

20. The Structural Transformation of the Public Sphere: An Inquiry into a Category of Bourgeois Society (1989), By Habermas, J., translated by Thomas Burger, MIT Press, Cambridge, 301 p.

21. The Theory of Communicative Action (1985), Volume 1: Reason and the Rationalization of Society, By Habermas, J., translated by Thomas McCarthy, Beacon Press; Reprint edition, Boston, Mass., 465 p.

22. The Theory of Communicative Action (1985), Volume 2: Lifeworld and System: A Critique of Functionalist Reason. By Habermas, J., translated by Thomas McCarthy, Beacon Press; Reprint edition, Boston, Mass., 457 p.

23. Williams, B. (2005), In the Beginning was the Deed: Realism and Moralism in Political Argument, Princeton University Press, Princeton, 200 p.